

HINDI MAHA VIDYALAYA
(AUTONOMOUS & NAAC RE-ACCREDITED)
(Affiliated to Osmania University)
Nallakunta, Hyderabad

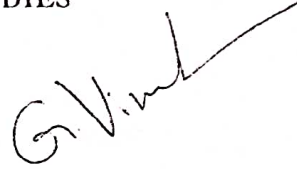
B. O. S.
DEPARTMENT OF SANSKRIT
B.A, B.Com, B.Sc., BBA Ist YEAR
(2020-2021)

**HINDI MAHAVIDYALAYA, NALLAKUNTA, HYDERABAD
(AUTONOMOUS)**

**Affiliated to Osmania University
Department of Sanskrit**

COMPOSITION OF THE BOARD OF STUDIES

- I. Chairperson:**
Smt. G. Vimala, Department of Sanskrit
Hindi Mahavidyalaya, Nallakunta, Hyderabad.
Ph: 9949956125

- II. University Nominee:**
Dr. Vidyanand Arye,
Asst. Professor, Department of Sanskrit,
Arts College, Osmania University, Hyderabad-07
Ph: 9848632127
Email id: aryavidyanand2127@gmail.com

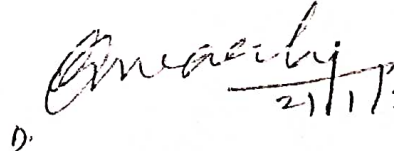
**CHAIRMAN
Board of Studies
Department of Sanskrit
Osmania University
Hyderabad**

III. MEMBERS OF BOS:

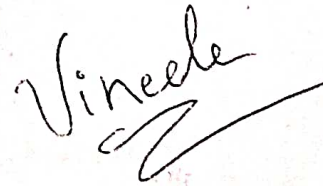
1. Dr. Srinivas, M.
Asst. Professor,
Badruka College, Hyderabad.
2. Dr. Venkateshwarlu, K.
Asst. Professor,
Govt. Degree College for Women,
Begumpet, Hyderabad.
3. G. Vineela
B.A, Osmania University,
M.A., (Sanskrit) Osmania University,
Hyderabad-07
Ph: 9440275809

22/01/2020

21/1/2020

**CHAIRMAN
Board of Studies
Department of Sanskrit
Osmania University
Hyderabad**

HINDI MAHAVIDYALAYA, NALLAKUNTA, HYDERABAD

(Autonomous)

Panel of Examiners

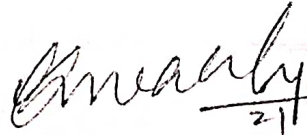
Sanskrit (Second Language)

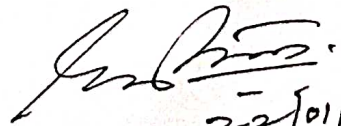
Degree I Year

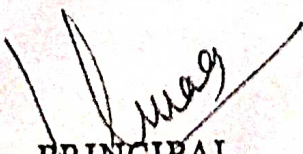
UG Semester I & II

Name of the Paper Setters	Address	Phone No.
1. Dr. P. Somanadhan	Keshav Memorial Degree College Narayanaguda, Hyderabad.	9395375840
2. Smt. Lalitha Sudha Lalithasudha@gmail.com	Pragathi Mahavidyalaya Ramkoti.	9502772838
3. Dr. Padmaja. K.	Aurora Degree College, Chikkadpally, Hyderabad.	9490468802
4. Dr. Venkateswarlu . K.	Asst Professor, Govt. Degree College for Women, Begumpet.	9949651169
5. Dr. Srinivas . M.,	Asst. Professor, Badruka College, Hyderabad.	9396556742

CHAIRMAN
Board of Studies
Department of Sanskrit
Osmania University
Hyderabad

21/01/2020

22/01/2020.

PRINCIPAL
HINDI MAHA VIDYALAYA
(AUTONOMOUS)
Arts, Commerce & Science
Nallakunta, Hyderabad-44.

Hindi Mahavidyalaya, Nallakunta, Hyderabad
(Autonomous)

Sanskrit (S.L.) Syllabus

Degree I Year 2021-22

(B.A., B.Com, B.Sc., BBA I & II semester)

Instructional Hours : 3 Hrs (Per Week)	: 4 Credits
Duration of Internal Assessment	: 20 minutes
Duration of Semester Examination	: 2 ½ hours
Marks of internal Assessment : 20 Marks (MCQ)	20 x 1 = 20 Marks
Assignment	05
Seminar	05
	] =10 Marks
	Total 30 Marks
Marks for Semester Examination	70 Marks
	Total: 100 Marks

(Implementation of BCS pattern)

DR. VIDYANAND ARYA
Professor
Head & Chairman, BoS
Department of Sanskrit
UCA & SS, OU, Hyderabad, TS

Hindi Mahavidyalaya, Nallakunta, Hyderabad
(Autonomous)
Sanskrit (S.L.) Syllabus
Degree I year-2020-21
Semester-I

Unit-I

1. मुदाभिषेक्तुं वरद त्वमर्हसि
(श्रीमद्वाल्मीकि रामायणे अयोध्यकाण्डे द्वितीय-सर्गः) महाकवि: वाल्मीकिः
2. हिमालयो नाम नगाधिराजः
(कुमारसम्भवै प्रथमसर्गः) महाकवि: कालिदासः

Unit-II

3. धर्मबद्धो दौवारिकः
(शिवराजविजये प्रथम विरामे द्वितीयनिर्दोसः) अम्बिकादत्तव्यासः
4. कृतघ्ने नास्ति निष्कृतिः
(पञ्चतन्त्रे लब्ध प्रणाशे वानरमकरकथा) विष्णु शर्मा

Unit-III

5. एष धर्मः सनातनः
(सुभाषितानि 20)
6. शब्दाः (शब्दरूपाणि)
(निर्धारित शब्दाः)

Unit-IV

7. सन्धयः (निर्धारितसन्धयः)
8. संस्कृतसम्भाषणव्यासः (1)
निर्धारितसंवादाः (2)
9. संस्कृतसम्भाषणव्यासः (2)
निर्धारितसंवादाः 1
10. शुद्ध वाक्य प्रयोगः

CHAIRMAN
Board of Studies
Department of Sanskrit
Osmania University
Hyderabad

21/01/2020

22/01/2020

Hindi Mahavidyalaya, Nallakunta, Hyderabad
(Autonomous)

Sanskrit (S.L.) Syllabus
Degree I year-2020-21
Semester-I

Time: 2½ hrs. Credits : 04

Marks:70

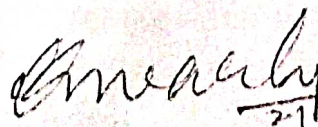
PART-A

I. 1. Two Shabhas	:	2x5 = 10
2. Sandhi (Word Spletting & adding)	:	5x1 = 05
3. Correction of the Sentence (Shabdhas)	:	5x1 = 05
4. Shlokam With Summary	:	5x2 = 10

PART-B

5. Word to Word Meanings	:	1x8=8
6. Annotations (Prose & Poerty)	:	3x4=12
7. Essary Question form (Prose)	:	1x10=10
8. Essary Question form (Poetry)	:	1x10=10

CHAIRMAN
Board of Studies
Department of Sanskrit
Osmania University
Hyderabad

21/01/2020

22/01/2020

Hindi Mahavidyalaya, Nallakunta, Hyderabad
(Autonomous)

Degree I year, I Semester

I-Internal Assessment

संस्कृत (Sanskrit) S.L.

Time: 30 Minutes

Paper-I (MCQ)

Marks:15

1. असुचित समाधानं लिखत।

(1.) एक + एक : सन्धत।

()

(अ) एकैकः (आ) एकाकिः (इ) एकः

(2.) तवेव, विघटयत ?

()

(अ) तव + तव (आ) तव + इव (इ) त + इव

(3.) राम + अनुजः, सन्धत ?

()

(अ) रामानुजः (आ) रामानिजः (इ) रामानिज

(4.) महौषधिः, सन्धि नाम किम् ?

()

(अ) सवर्ण (आ) गुण (इ) वृद्धि

(5.) परम + ऊहः, सन्धि नाम किम् ?

()

(अ) अपवाद (आ) यणादेश (इ) गुण

(6.) वधू + ऊहः, सन्धि नाम किम् ?

()

(अ) गुण (आ) लत्व (इ) सवर्ण

(7.) कपीशः, विघटयत ?

()

(अ) कपि + ईशः (आ) कपी + इशः (इ) कपि + ईश

(8.) वसन्तर्तुः, सन्धि नाम किम् ?

()

(अ) सवर्ण (आ) गुण (इ) वृद्धि

(9.) वाणी + ईशः, सन्धत

()

(अ) वाणीशः (आ) वाणिशः (इ) वाणीश

(10.) गुण सन्धि-उदाहरणं किम् ?

(अ) तथैव (आ) नवोदयः (इ) महाहिः

(11.) देवः देवौ ——— ?

()

(अ) देवाः (आ) देव (इ) दैवे

CHAIRMAN
Board of Studies
Department of Sanskrit
Osmania University
Hyderabad

21/01/2020

22/01/2020

- 2.) गोः ———- गवाम्?
 (अ) गवि (आ) माम् (इ) गवोः
- 3.) ———- पितृभ्याम् पितृभ्यः
 (अ) पिता (आ) पितुः (इ) पित
- 4.) भानुना ———- भानुभिः
 (अ) भान्वोः (आ) भानून् (इ) भानुभ्याम्
- 5.) कवेः कव्योः —
 (अ) कवीनाम् (आ) कविनाम् (इ) कविषु
- 16.) पितृ शब्दस्य प्रथमा वि. एक वचनम् ———-
 (अ) पिता (आ) पितरौ (इ) पितरः
- 17.) गो शब्दः —- अन्त शब्दः।
 (अ) उ कारान्तः (आ) ओ कारान्तः (इ) ऋ कारान्तः
- 18.) उकारान्त पुलिङ्गः ———-शब्द
 (अ) कवि (आ) भानु (इ) पितृ
- 19.) कवौ कव्योः ———-
 (अ) कविनाम् (आ) कविषु (इ) कवीनाम्
- 20.) ———-देवाभ्याम् देवेभ्याः
 (अ) देवात् (आ) देवाय (इ) देवेषु
- 21.) पितरि —- पितृषु
 (अ) पित्रोः (आ) पित्रा (इ) पिता
- 22.) सप्तमी द्विवचनम् किम्? (पितृ शब्दाः)
 (अ) पितरि (आ) हेपितः (इ) पित्रोः
- 23.) ———-दशरथस्य पुत्रः।
 (अ) रामः (आ) शिवः (इ) रावणः
- 24.) ———-शिवधनुर्भङ्गः कृतः?
 (अ) रामाय (आ) रामात् (इ) रामेण
- 25.) ———-कपिः परं प्राप्तवान्।
 (अ) रामाय (आ) रामात् (इ) रामेण
- 26.) लवकुशौ ———-सुतौ।
 (अ) रामस्य (आ) रामाय (इ) रामेण

CHAIRMAN
 Board of Studies
 Department of Sanskrit
 Osmania University
 Hyderabad
 22/01/2020

(27.) हरिणा—-----आनीतानि।

(अ) पुस्तकानां (आ) पुस्तकानि (इ) पुस्तकास्था

(28.) -----आदेशन् सर्वे पालयन्ति

(अ) देवस्य (आ) देवेभ्यः (इ) देवाः

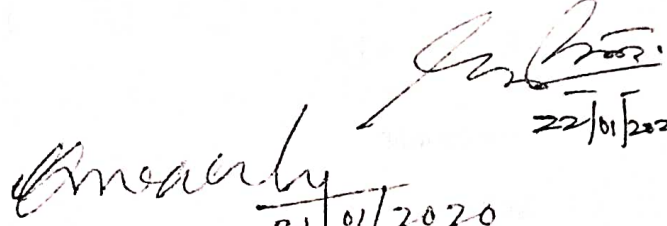
(29.) -----प्राची उदेति।

(अ) भानवे (आ) भानुः (इ) भानुषु

(30.) अयं आलयः-----आलयः।

(अ) देवभ्यां (आ) देवेन (इ) देवस्य

CHAIRMAN
Board of Studies
Department of Sanskrit
Osmania University
Hyderabad

22/01/2020

Hindi Mahavidyalaya, Nallakunta, Hyderabad
(Autonomous)

Department of Languages

Degree I year, I Semester

External Model Paper

संस्कृत (Sanskrit) S.L. 2019-20

Time: 2½ hrs.

Marks:70

PART-A

Marks:30

2x5=10M

I. अधोसूचित^{तां} द्वौ शब्दरूपाणि सर्वविभक्तिषु लिखत-

- 1.) देव 2.) पितृ 3.) मधु

1x5=5M

II. अधोलिखित पञ्च पदार्था^{नां} नामनिर्देशपूर्वकं विघटयत अथवा सन्धत -

- 1.) रामानुजः 2.) भवति 3.) सूर्योदयः 4.) एकैकः 5.) वागीशः
6.) वधू + ऊहः 7.) नव + उदयः 8.) दिव्य + औषधम् 9.) षट् + मुखः 10.) पितुः + इच्छा

5x1=05M

III. शुद्ध वाक्य प्रयोगः (only shabdhas)

- 1.) लवकुशौ रामाय सुतौ।
2.) रामः कपिः परं प्राप्तवान्।
3.) भानु प्राची उदेति।
4.) अत्र द्वौ कवेन स्यः।
5.) पुत्रः पित्रात् सहितः विध्यालयं गृहवति।
6.) रामाः दशरथस्य पुत्रः।
7.) रामे शिवधनुर्भण्डः कृतः?

IV. अधोसूचित^{तां} द्वौ श्लोकौ पूरयत भावंच लिखत (1 to 10 shlokas only)

5x2=10M

- 1.) अमन्त्रम् ----- दुर्लभः॥
2.) मनस्येकं ----- दुरात्मनाम्॥

CHAIRMAN
Board of Studies
Department of Sanskrit
Osmania University
Hyderabad

21/01/2020

22/01/2020

PART-B

Marks 40

1x8=8M

एकस्य श्लोकस्य प्रतिपदार्थं तात्पर्यं च लिखत-

(हिमालयो नाम नगाधिराजः- ~~अथ नगाधिराजः दशमशतिका पर्यन्तं प्रपद्यते~~)

1.) अस्त्युत्तरस्यां दिशि देवतात्मा-हिमालयो नाम नगाधिराजः।

पूर्वापरी तोयनिधीवगाह्य - स्थितः पृथिव्या इव मानदण्डः॥

2.) आमेखल सन्धरतां घनानां - छायामधः सानुगता निषेव्य ।

उद्वेजिता वृष्टिभिराश्रयन्ते - शृङ्गाणि यस्यातपवन्ति सिद्धाः॥

II. त्रीणि ससन्दर्भं व्याख्यात- (कृदाभिषेक्तं वरदत्तमहेशि, धर्मबुद्धौ दौवारिकः) 3x4=12M

1.) एको हि दोषो गुणसन्निपाते निमज्जतीन्दोः किरणेष्विवाङ्कः।

2.) अकालसन्ध्यामिव धातुमत्ताम्।

3.) महाराज शिववीरस्य अज्ञां वयं शिरसा वहामः।

4.) जीर्णस्यास्य शरीरस्य विश्रान्तिमभिरोचये।

5.) दिव्यैर्गुणैः शक्रसमो रामः सत्यपराक्रमः।

6.) पङ्क्तिविधं प्रीतिलक्षणम्।

II. द्वौःपञ्चमोः निबन्धौलिखत-

10x2=20M

अ.) वानरमकरयोः कथां पञ्चतन्त्रमनुसृत्य वर्णयत।

अथवा

हिमवत्पर्वतवर्णने कालिदासस्य प्रकृतिवर्णनाचातुर्यं विशदयत।

आ.) धर्मबुद्धौ दौवारिकः इति पाठ्यांशस्य सारं लिखत।

अथवा

नीतिश्लोकानाम् अध्ययनेन किं प्रयोजनम्? एष धर्मः सनातनः इति पाठ्याशस्य सारं विवृणुत।

CHAIRMAN
Board of Studies
Department of Sanskrit
Osmania University
Hyderabad

21/01/2020

22/01/2020

Hindi Mahavidyalaya, Nallakunta, Hyderabad
(Autonomous)
Sanskrit (S.L.) Syllabus
Degree I Year 2021-22
(B.A., B.Com, B.Sc., BBA I & II semester)

Instructional Hours : 3 Hrs (Per Week)	: 4 Credits
Duration of Internal Assessment	: 20 minutes
Duration of Semester Examination	: 2 ½ hours
Marks of internal Assessment : 20 Marks (MCQ)	20 x 1 = 20 Marks
Assignment	05
Seminar	05
	] = 10 Marks
	Total 30 Marks
Marks for Semester Examination	70 Marks
	Total: 100 Marks

(Implementation of BCS pattern)

DR. VIDYANAND ARYA
Professor
Head & Chairman, BoS
Department of Sanskrit
UCA & SS, OU, Hyderabad, TS :

Hindi Mahavidyalaya, Nallakunta, Hyderabad
(Autonomous)
Sanskrit (S.L.) Syllabus
Degree I year-2020-21
Semester-II

Unit-I

- 1. सङ्क्षुप्रस्थस्य महत्त्वम्
(महाभारते आश्वमेधिकपर्वणि नवतितमोऽध्यायः) - वेदव्यासः
- 2. बुद्धस्य वैराग्योदयः
(बुद्धचरिते तृतीयसर्गः) - अश्वघोषः

Unit-II

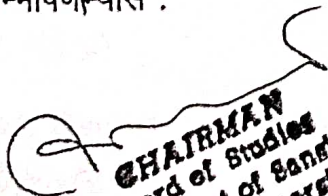
- 1. वैज्ञानिक (बृहत्) संहिता - आचार्य पुल्लेल श्रीरामचंद्रुडु
- 2. न गङ्गदत्तः पुनरेति कूपम्
(पञ्चतन्त्रे लब्ध प्रणाशे मण्डूकराजकथा) - विष्णु शर्मा

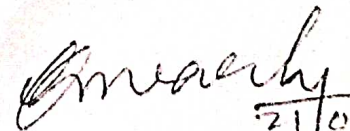
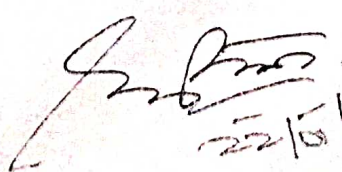
Unit-III

- 1. दैवासुसम्पद्विभागयोगः
(श्रीमद्भगवद्गीता) - वेदव्यासः
- 2. धातवः

Unit-IV

- 1. समासाः
- 2. संस्कृतसम्भाषणभ्यासः
- 3. संस्कृतसम्भाषणभ्यासः

CHAIRMAN
Board of Studies
Department of Sanskrit
Osmania University
Hyderabad

21/01/2020

22/01/2020

Hindi Mahavidyalaya, Nallakunta, Hyderabad
(Autonomous)

Sanskrit (S.L.) Syllabus

Degree I year-2020-21

Semester-II

Time: 2½ hrs.

Marks:70

PART-A

1. Four Dhatus : $4 \times 2\frac{1}{2} = 10$
2. Samasalu : $1 \times 5 = 05$
3. Shloka with Bhavam : $5 \times 2 = 10$
(1 to 10 Shlokas)
4. Corection of the Sentences : $1 \times 5 = 05$
(Dhatus)

PART-B

1. Word to word meanings : $1 \times 8 = 08$
(बुद्धस्य वैराग्यम्)
2. Annotations : $3 \times 3 = 09$
 1. सकुप्रस्तस्य - - - -
 2. न गंगादत्त : - - - -
3. Kav. Parchayam : $1 \times 3 = 03$
(वैज्ञानिक संहिता)
4. (a) Essary Questins : $1 \times 10 = 10$
(वैज्ञानिक संहिता)
- (b) Essary Qeutions : $1 \times 10 = 10$
(न गङ्गादत्तः पुनरेतिकूपम्)

CHAIRMAN
Board of Studies
Department of Sanskrit
Tamil University
Trichy

[Signature]
21/01/2021

[Signature]
22/01/2021

Hindi Mahavidyalaya, Nallakunta, Hyderabad
(Autonomous)

Department of Languages

Degree I year, II Semester

External Model Paper

संस्कृत (Sanskrit) S.L. 2020-21

Time: 2½ hrs.

Marks:70

PART-A

Marks30

I. चत्वारि धातूनां निर्दिष्टलकारानुसारं धातुरूपाणि लिखत।

4x2½ =10M

1.) गम् (लङ्.) 2.) अस् (वि.लिङ्.) 3.) वन्द् (लङ्.)

4.) चुर (लट्) 5.) लभ् (लट्) 6.) मुद् (लोट्)

II. अधोनिर्दिष्टेषु पञ्चपदानां नामनिर्देशपूर्वकं विग्रहवाक्यानि लिखत-

1x5=5M

1.) रामकृष्णौ 2.) पाणिपादम् 3.) पितरौ 4.) महाबलः 5.) दत्तपशुः

6.) भूधरः 7.) सुपुरुष 8.) सबान्धवः 9.) द्वित्राः 10.) पञ्चगवम्

III. अधोसूचितौ द्वयैश्श्लोकयोः पूरयत भावंच लिखत

5x2=10M

(देवासुरसम्पद्विभागयोगः- प्रथमश्लोकतः दशमश्लोक पर्यन्तं प्रष्टव्यम्)

1.) अहिंसा— — — — — चापलम्!!

2.) दैवी— — — — — पाण्डव।।

IV. शुद्ध वाक्य प्रयोगम् (धातवः)

1x5=05M

1.) रामः पाठम् पठन्ति।

2.) सः पाठशालाम् गच्छतः

3.) सीता जलम् पिबन्ति।

4.) अहम् चित्रम् पश्यति

5.) त्वम् फलम् खादामि

6.) लक्ष्मी लेखनम् लिखामि

CHAIRMAN
Board of Studies
Department of Sanskrit
Osmania University
Hyderabad

21/01/2020

22/01/2020

PART-B

Marks 40

एकस्य श्लोकस्य प्रतिपदार्थं तात्पर्यं च लिखत-

1x8=8M

(हिमालयो नाम नगाधिराजः- प्रथमश्लोकतः दशमश्लोका पर्यन्तं प्रष्टव्यम्)

- 1.) रूपस्य हन्त्री व्यसनं बलस्य शोकस्य योनिर्निधनं रतीनाम्।
नाशः स्मृतीनां रिपुरिन्द्रियाणामेषा जरा नाम ययैष भग्नः॥
- 2.) आयुष्मनोऽप्येष वयः प्रकर्षो निःसंशयं कालवशेन भावी।
न चैव संवेगमुपैति लोकः प्रत्यक्षतोऽपीदृशमीक्षमाणः॥

VI. त्रीणि ससन्दर्भं व्याख्यात-

3x3=09M

- 1.) सर्वनाशे समुत्पन्ने अर्धं त्यजति पण्डितः।
- 2.) बुभुक्षितः किं न करोति पापम्।
- 3.) न स्वल्पस्य कृते भूरि नाशयेन्मतिमान्नरः।
- 4.) या त्वं धर्मव्रतोपेता गुरुवृत्तिमवेक्षसे।
- 5.) त्यक्तमानधनक्रोधा धर्मज्ञा द्विजसत्तमाः।
- 6.) सक्तुप्रस्थेन वोनायं यज्ञस्तुल्यो नराधिपाः।

II. आचार्य पुल्लेल श्रीरामचन्द्रडु कविमुद्दिश्य लिखत।

1x3=3M

III. द्वयोः पञ्चनयोः निबन्धौ लिखत-

10x2=20M

अ.) बृहत्संहितायाः महत्त्वं निरूपयत।

अथवा

बुद्धस्य वैराग्योत्पत्तिः इति पाठ्यांशस्य सारं लिखत।

आ.) 'न गड्गदत्तः पुनरेति कूपम्' इति पाठ्यांशस्य सारांशं लिखत।

अथवा

आसुरगुणैः संसारबन्धः कथं भवति? विशदयत।

CHAIRMAN
Board of Studies
Department of Sanskrit
Osmania University
Hyderabad

Amulya
22/01/2020

[Signature]
22/01/2020